

Ключевые слова: терминологическая компетентность, термин, терминология, техническая терминосистема, профессиональное общение.

The article deals with considering formation of a terminological competence as a compulsory component of speech culture of professionals. A range of theoretical and practical issues were analyzed, processing and mastering of which will rise the level of the terminological culture of technical students.

Keywords: terminological competence, term, terminology, technical terminological system, professional communication.

УДК 378.1

Кудіна Т.М.

ФОРМУВАННЯ ВТОРИННОЇ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧИХ ВІДДІЛЕНЬ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У роботі розглядаються питання формування вторинної мовної особистості слухачів навчально-підготовчих відділень для іноземних громадян у процесі навчання української мови інфокомунікаційними засобами.

Ключові слова: українська мова як іноземна, мультимедіа, інтернет.

Термін «вторинна мовна особистість» уведений у сучасну лінгводидактику Ю. Карауловим [1, 4] і знайшов свій розвиток у працях Л.Варзацької [2, 10], В. Карасика [3, 370.], М. Пентилюка [4, 32.], Л. Мацько [5, 4] як одне з найважливіших понять міжкультурної комунікації особи, яка вивчає нерідну мову і культуру. Перед викладачами, які навчають слухачів навчально-підготовчих відділень для іноземних громадян української мови, стоїть надскладне завдання: за короткий час (за 9 місяців) не тільки навчити іноземців ефективного спілкування українською мовою, а й сформувати в них соціокультурну компетентність, що є комплексом знань, пов'язаних з національною культурою, на основі яких формується вміння узгоджувати власну мовленнєву поведінку із засвоєними морально-етичними, естетичними та іншими цінностями. У процесі формування соціокультурної компетентності іноземних слухачів важливого значення набуває якість мовного матеріалу. Як зазначає Л.Мацько, «не просто сума знань про мову, а сама мова в її гармонійному живому звучанні, лексичному й фразеологічному багатстві, сукупності й вишуканості граматичних форм та конструкцій, стилістичному різноманітті має володарювати у школі й вищому навчальному закладі» [5, 6]. Викладачеві необхідно максимально використати дидактичний потенціал традиційних засобів навчання, проте сьогодні треба говорити про сучасні інфокомунікаційні технології для забезпечення розвивального середовища для іноземців, занурення їх в україномовний соціокультурний контекст.

Багаторічний досвід викладання української мови на навчально-підготовчому відділенні НПУ імені М.П. Драгоманова показує, що організовуючи в аудиторії навчальний процес за традиційними технологіями, сформувати достатні мовні та мовленнєві навички в іноземних слухачів,

особливо з Азії, дуже важко. Не говорячи вже про формування лексики спеціальних фахових слів, які будуть потрібні слухачеві для навчання в українському ВНЗ. Таким чином, постає гостре питання про організацію самостійної роботи, про необхідність створення для іноземних слухачів *середовища* для вивчення української мови в позааудиторний час. Це середовище повинно бути навчальним і відповідати вимогам чинної програми підготовчого відділення, форми і методи навчання української мови як іноземної в ньому мають бути сучасними, привабливими та ефективними, такими, що спонукатимуть слухачів до навчання в позаурочний час.

Зрозуміло, покласти на викладача відповідальність за організацію навчальної діяльності слухачів у час, вільний від аудиторних занять, неможливо. З іншого боку, найпоширенішим і найпотужнішим середовищем для спілкування молоді сьогодні є Інтернет, доступ до мережі якого не становить жодних проблем. Не випадково для організації освітніх середовищ провідні університети саме й обирають всесвітню мережу Інтернет. Доцільність використання інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов не викликає сумніву. Нові умови навчання за допомогою інформаційних технологій характеризуються гнучкістю, відкритістю, доступністю і надають студентів можливість вільного вибору місця, часу, змісту та форм навчання, розвивають його пізнавальний інтерес. Навіть побіжний огляд матеріалів міжнародних і вітчизняних конференцій та публікацій із проблем навчання української мови як іноземної свідчить про активний пошук прийомів і методів комп'ютерно орієнтованого навчання. Актуальною проблемою є створення навчально-методичного забезпечення (контенту) навчального процесу в Інтернеті.

Методика навчання української мови як іноземної базується на досягненнях лінгводидактичної світової науки, українських учених, педагогів і психологів. Аналіз наукової літератури виявив стурбованість сучасних теоретиків психолого-педагогічної науки [6, 140] тим, що ефективність навчання іноземних мов не залежить від того, яким методом і на основі якої методичної теорії воно здійснюється, і здебільшого залежить від тривалості спілкування іноземною мовою.

Звертаючи увагу педагогів на низьку результативність навчання іноземних мов у загальноосвітній школі і вузі, І.Зимня називає чинники, які впливають на стан мовної освіти, і в центр проблеми ставить саму людину [7, 150]. Адже від того, наскільки людина глибоко вмотивована, як організує себе і свою діяльність, залежить рівень знань. Відсутність умов і стимулів, тобто реальної ситуації, що спонукає до іншомовного спілкування, - перша проблема, яка гостро постає на початковому етапі навчання. Дослідник пропонує створити «стерильне» мовне середовище у навчальному закладі, коли спілкування можливе тільки засобами мови, яка вивчається. Хоча розуміє, що поза стінами закладу іноземні студенти спілкуватимуться рідною мовою.

Особистісно-діяльнісний підхід, що ґрунтується на діяльності і враховує когнітивні, емоційні та вольові здібності індивіда, на сучасному етапі, на нашу думку, ефективно реалізується засобами інформаційно-комунікаційних

технологій. Ці технології дозволяють організувати віртуальне навчальне середовище за місцем проживання слухача.

Тому метою нашого дослідження була розробка контенту інтернет-адаптованого навчального мультимедійного електронного курсу української мови як іноземної. Курс призначений для самовдосконалення знань з української мови у вільний від занять час, отже не повинен повторювати електронну копію паперового підручника. Тільки в такому разі він буде сприйматися з великою цікавістю. Тому в основу мультимедійного курсу ми поклали україномовний художній фільм. Це зумовлено низкою обставин. Базовою інформаційною технологією, що застосовується для навчання іноземних мов, є мультимедіа. Мультимедіа дозволяє одночасно проводити операції з нерухомими зображеннями, динамічними об'єктами (відеофільмами, анімаційними об'єктами), текстом і звуком. Синхронна дія на слух і зір людини підвищує обсяг і рівень засвоєння інформації.

Сучасна психолінгвістика визначає об'єктом навчання іноземної мови мовленнєву діяльність людини, яка можлива тільки за наявності мовленнєвої ситуації. Імітувати мовленнєву ситуацію в аудиторії викладач може за допомогою художнього фільму. Фільм як аудіовізуальне унаочнення демонструє конкретну мовленнєву ситуацію, адже на екрані видно, хто з ким спікується, міміку співрозмовників, жести, зрозуміла мотивація вчинків і висловлень комунікантів.

І.Зимня [7, 106], визначаючи психологічні особливості навчання іноземної мови, важливу роль у розвитку мовленнєвих дій надає унаочненню. На її думку, унаочнення створює: 1) смислову опору для народження і розуміння іншомовного висловлення; 2) стимул для народження висловлення; 3) мовний зразок, який потім служитиме еталоном, сприятиме виробленню програми власної мовленнєвої діяльності.

Розглянемо психолого-педагогічні аспекти сприймання різних форм вираження інформації. Як відомо, процес пізнання інтерпретується як відображення об'єктивної дійсності в нашій свідомості. Відображення дійсності в людини починається з відчуттів, без яких неможливе формування в свідомості певних образів, знань. Однак органи чуття людини мають різну здатність до сприймання інформації. Експериментальні дані психологів [8, 1] доводять, що людина сприймає 83% інформації про зовнішній світ за допомогою зорового аналізатора. Це пояснюється тим, що з 4 млн. нервових закінчень, які передають подразнення зовнішнього світу до центрів великих півкуль мозку, близько 2 млн. припадає на зір і лише 60 тис. – на слух. Тому візуальна форма подання інформації є набагато продуктивнішою. А якщо говорити про умови запам'ятання інформації, то найуспішніше і найповніше запам'ятання спостерігається, коли правильно поєднано вербальну і візуальну форми її представлення. Інформаційно-комунікаційні технології навчання забезпечують правильне сприймання і запам'ятання навчального матеріалу.

У нашому дослідженні процес формування вторинної мовної особистості розгортався на базі авторського мультимедійного навчального курсу в оболонці Moodle.

Використання мультимедіа на заняттях з української мови як іноземної відкриває перед викладачем широкі можливості для розвитку мовленнєвої діяльності іноземних слухачів в усіх її видах. А.Щукін у статті «Використання кінофільмів на заняттях з іноземцями» [9, 210] пише, що звуковий ряд є тим матеріалом, який повинен бути засвоєний у результаті роботи над фільмом, а відеоряд допомагає зрозуміти і закріпити звуковий образ. Відповідно проблема синтезу відеоряду і вербального плану є важливою у відборі фільму для показу в аудиторії і розробки системи вправ. У виборі фільму для роботи над мовним матеріалом ми керувалися перш за все дидактичною і методичною метою навчального процесу, усвідомлюючи, що художній фільм як твір мистецтва уникає шаблонів, шукає неповторних і незаштампованих ситуацій і виразів. Вербальному плану художньої кінокартини властивий високий рівень довільності мовних структур, яка виникає внаслідок синтезу двох планів – плану комунікації і плану виразності. Методична несистемність мовного матеріалу художнього фільму теж викликала певні труднощі і вимагала ретельного опрацювання кожного кінофрагмента.

Ідучи за рекомендаціями російського методиста В.Іванової-Циганової [10, 230], яка дослідила всі можливі співвідношення звука і зображення в семантичному, квантитативному, темпоральному і локальному значенні, ми на початковому етапі навчання української мови як іноземної відбирали ті кінофрагменти, де відеоряд збігається із звуковим або відеоряд ширший ніж вербальний, тобто на екрані показується більше ніж промовляється.

Навчальний мультимедійний курс побудований за принципом уроків (рис. 1) – www.dn.npu.edu.ua.

Рис.1. Мультимедійний навчальний курс в Інтернеті – «Українська мова для іноземців»

Кожен урок складається з кінодіалогу зі спеціально відібраного фільму, граматичного матеріалу, перекладного словника, аудіо-тлумачного словника, системи тренувальних і контрольних вправ різного типу з автоматизованою

перевіркою. Ядро кожного уроку електронного курсу складає діалог з кінофільму, і відповідно текст кінодіалогу вводить необхідну лексичну базу, стимулює вивчення певних граматичних структур і культурологічних феноменів, визначає тему для обговорення на занятті. Цей текст служить основою для формування навичок аудіювання, для роботи над правильною вимовою лексичних одиниць, а також вироблення точної інтонації.

Кінофільми, з яких узято діалоги, – це спеціально відібрані україномовні художні фільми, які інтернет-доступні. Необхідно зазначити, що не всі фільми, на нашу думку, відповідають дидактичним вимогам викладання української мови як іноземної. Фільми групи А (Таблиця 1 видно) – це історичні фільми, які вимагають, окрім розуміння мови, ще й розуміння історії України, якої іноземці не знають. Наприклад, фільм про Богдана Хмельницького.

Таблиця 1. Інтернет-доступні україномовні фільми (приклади)

Тип	Назва фільму, рік випуску
А	1. «Ярослав Мудрий», 1981.
	2. «Пропала грамота», 1972.
	3. «Богдан-Зіновій Хмельницький», 2008.
Б	1. «Тіні забутих предків», 1964.
	2. «Камінний хрест», 1968.
	3. «Біла птаха з чорною ознакою», 1970.
В	1. «Аліса в країні чудес», 2010.
	2. «З Парижа з любов'ю», 2010.
Г	1. «Вавилон ХХ», 1979.
	2. «Гріх», 1991.
	3. «Дім батька твого», 1986.
	4. «Украдене щастя», 2004.

Аудіоряд таких художніх фільмів насичений архаїзмами та історизмами. Це лексика обмеженого вживання, яку слухачі підготовчого відділення не вивчають. Отже, фільми групи А не відповідають дидактичним цілям.

У фільмах групи Б актори ведуть діалоги, використовуючи діалектну лексику. У художніх творах діалектизми використовуються як важливий засіб зображення місцевого колориту, специфіки побуту, як засіб передачі індивідуального мовлення героїв. Та іноземним слухачам такі кінодіалоги будуть зовсім не зрозумілими. Наприклад, діалоги з фільму «Біла птаха з чорною ознакою».

Фільми групи В – іноземного виробництва, дубльовані. Заміна текстової частини звукового фільму перекладом на українську мову не передає етнічних особливостей мовлення українців, адже актори – носії іншої мови.

Фільми групи Г відібрані нами як оптимальні з навчальних позицій: є наочним лінгводидактичним матеріалом, у якому органічно поєднуються глобальність сюжетного потоку відеоінформації і дискретна природа епізодів, які складають сюжет і які відтворюють типові комунікативні ситуації носіїв мови, необхідні для осмислення і засвоєння. Тільки фільми групи Г увійшли до курсу. Колекція цих фільмів викладена на сайті Інституту інформатики (www.ii.npu.edu.ua). Таким чином, відбір кіноматеріалів є важливим з погляду розв'язання дидактичних завдань.

В електронному курсі «Українська мова для іноземців» показ кінофрагмента, що містить діалог, здійснюється в програмному продукті Camtasia Studio, який адаптований до Moodle. Діалог є інтерактивним для слухача: синхронно до фраз, що звучать у кінофрагменті від акторів, на другому полі екрана з'являється текст діалогу. Причому на екрані репліки діалогу виділені різним кольором (зеленим і синім), виділено також букви, які позначають наголошені звуки (червоний колір) (рис.2).

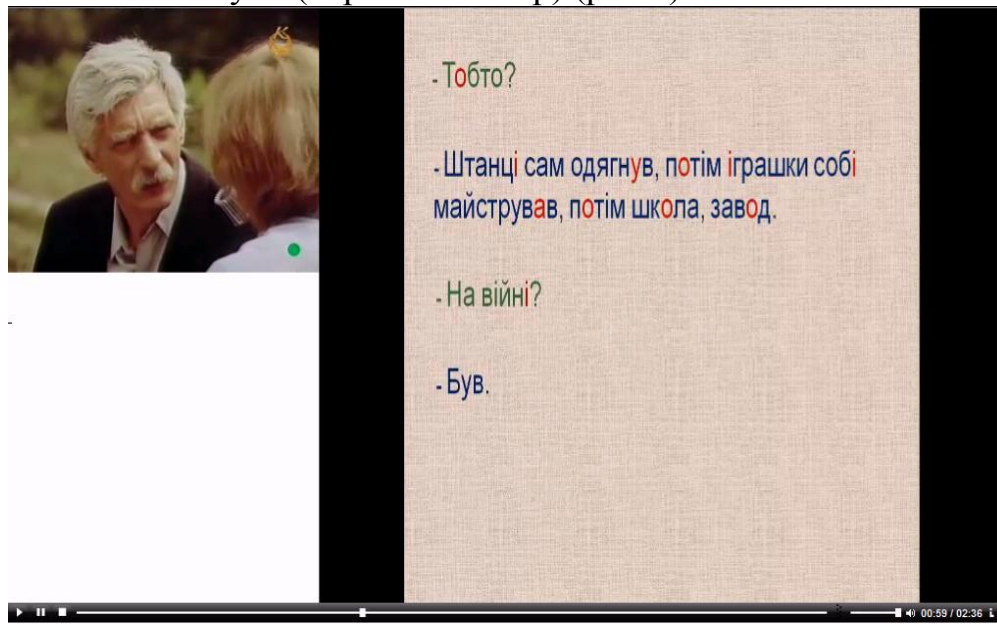

Рис.2. Виділення кольором в тексті діалогу реплік співрозмовників

Керувати демонстрацією можна за допомогою плеєра, який знаходиться внизу екрана. Така технологія дозволяє слухачеві багаторазово (залежно від індивідуального рівня володіння мовою) самостійно прослуховувати діалог.

Кількість доступних у курсі для слухача сервісів може змінюватися. Це передбачено розробниками оболонки і залежить від обраної викладачем стратегії навчання. Користуючись гіперпосиланнями на назви уроків, слухач може побачити тему уроку, а також зміст теоретичного матеріалу, що вивчався в аудиторії. Теоретичний матеріал до кожного уроку поданий у вигляді Word-документів (рис.3).

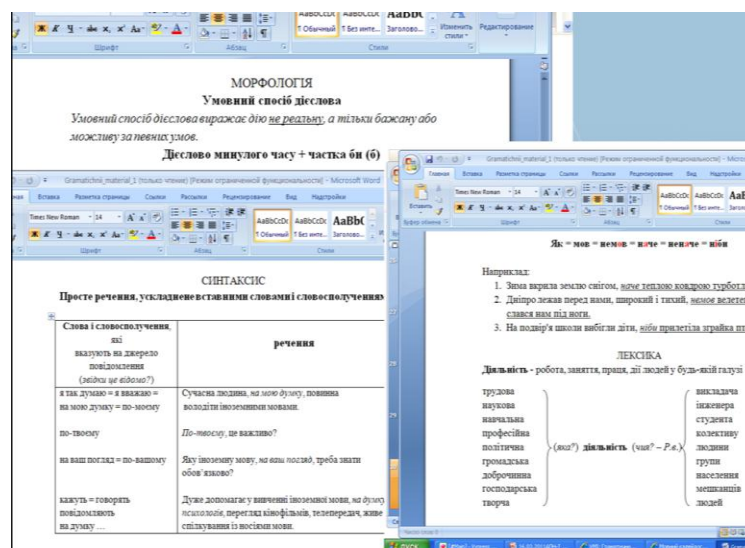

Рис.3. Теоретичний матеріал до кожного кінодіалогу

Стандартно теоретична частина уроку складається з таких розділів: фонетика й орфоєпія, морфологія, синтаксис і лексика.

Користування словниками різних типів (у тому числі аудіо) не тільки удосконалює знання мови, а й розширює світогляд людини. У процесі оволодіння іншомовним лексичним матеріалом велике значення має точна семантизація лексичної одиниці. Тому до інформаційного блоку курсу входять словники, призначення яких – пояснити ключові слова, необхідні для розуміння кінодіалогу. Переклад слова рідною мовою, тлумачення українською – це перший етап словникової роботи, спрямованої на формування лексичної компетентності іноземного слухача. Методика збагачення словникового запасу іноземної мови ґрунтується на дидактичних принципах, найважливіші з яких (синтагматичний, парадигматичний, функціональний, контекстуальний, екстралінгвістичний) успішно реалізуються на етапі опрацювання тексту кінодіалогу.

Перекладний словник, де російська і англійська мови (рис.4) використовуються в ролі мови-посередника, подає переклад рідною мовою слухача (на рис. 4 – це китайська).

українською	російською	англійською	китайською
кореспондент	корреспондент	correspondent ; reporter	記者
інтерв'ю	интервью	interview	採訪
стаж	стаж	length / record of service	經驗
кваліфікація	квалификация	qualification	資格
вчинок	поступок	Action, deed	法
мета	цель	aim , purpose	目標
дармоїд	дармоед, нахлебник	Slacker, idler	不勞而獲
ангел	ангел	angel	天使
війна	война	war	戰爭
діяльність	деятельность	Activities, work	活動
планувати	планировать	plan	計劃
зрозуміти	понять	Understand, comprehend	明白
чимало	довольно много	much	多
інакше	иначе, по-иному	differently; in a different way	否則
немислимо	невозможно	inconceivable	不可思議

Остання модифікація: субота 12 березня 2011, 16:44

Рис. 4. Перекладний словник нових слів з діалогу в оболонці курсу

Тлумачний аудіословник (рис. 5) виготовлений у формі таблиці, що містить тлумачення лексичних одиниць, а також плеєр для їх озвучення. Пояснення слів (права колонка на рис. 5) адаптовані до рівня знань української мови, який мають слухачі підготовчого відділення на початку другого семестру.

Робота з електронними словниками може здійснюватися під час самопідготовки з пропедевтичною метою або для закріплення знань. Багаторазове прослуховування з опорою на графічний текст, а також

проговорювання (імітація зразка мовлення) сприяють запам'ятовуванню лексичного матеріалу.

У курсі до кожного діалогу пропонуються тести. Причому вони різного типу: закритого (альтернативних відповідей, на один варіант відповіді і множинного вибору, на відповідність, на аналогії, на виключення зайвого) і відкритого (вільного викладу відповіді і на доповнення словосполучень, речень).

Українська мова для іноземців	
Інститут дистанційного навчання	
НПУ » УМІ » Ресурси » Тлумачний словник	
Оновити Ресурс	
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	кореспондент репортер, журналіст, співробітник газети, журналу, радіо, телебачення
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	інтерв'ю розмова журналіста з політичним, громадським або яким-небудь іншим діячем, призначена для опублікування в пресі, в передачі по радіо чи телебаченню
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	багатотиражка газета, яку випускає підприємство для свого колективу
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	кваліфікація професія, спеціальність, фах
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	теревені пусті, марні розмови; розмови про щось несерйозне, непотрібне
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	стаж тривалість діяльності, праці; кількість років роботи де-небудь: на заводі, у школі, на залізниці тощо
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	вчинки дії
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	мета ціль – те, чого хоче хтось досягти; заздалегідь намічене завдання, намір
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	дармоїд людина, яка живе за рахунок чужих грошей, яка живе чужою працею, яка не працює – паразит, нахлібник
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	стяжатель людина скупа, жадібна, яка ненаситно нагромаджує гроші, майно
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	Громоцьк у релігійній літературі це надприродна істота, вісник бога, зображується у вигляді юнака з крилами
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	війна організована, збройна боротьба між державами
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	діяльність робота, заняття, праця, дії людей у будь-якій галузі
▶ ◀ ⏪ ⏩ ⏴ ⏵ ⏶ ⏷	планувати скласти план дій

Рис.5. Аудіотлумачний словник нових слів (до уроку №1)

Тести спрямовані на закріплення знань про лексичне значення однослівних лексичних одиниць і стійких словосполучень, про лексико-граматичні зв'язки слів.

Керівництво самостійною навчальною діяльністю слухача здійснює не тільки сама програма, завдяки влаштованому конструктору тестів і тестувальній програмній оболонці, але й викладач, який має доступ до інформації (час і тривалість тестування, оцінка, протоколи тестування). Він може спостерігати віддалено (через Інтернет) за самостійною роботою слухачів, фіксувати помилки, призначати додаткове тестування.

Головною технологічною особливістю розробленого навчального засобу є те, що він повністю мережевий, тобто виготовлений за допомогою програмних інструментів, адаптованих до Інтернету, і тому може бути розміщений в Інтернеті.

Мотивація навчальної діяльності є важливим компонентом будь-якої технології навчання. Про підвищення зацікавленості слухачів матеріалом навчальної дисципліни може свідчити час перебування в україномовному навчальному середовищі, створеному електронним курсом «Українська мова для іноземців». Час точно фіксується технічними засобами програмної оболонки курсу. Зафіксовано: час перебування іноземних слухачів в україномовному навчальному середовищі щомісяця зростає в середньому на 40 годин, тобто до

кожного заняття (за розкладом – тричі на тиждень) слухач самостійно працює з україномовним електронним курсом в середньому 3 години. Причому впродовж місяця спостерігається динамічне нарощування індивідуального часу перебування на електронному курсі слухачів експериментальної групи.

Анкетування слухачів експериментальної групи дало відповідь на питання про причини зростання інтересу до курсу: головною причиною вони називають доступність навчальних матеріалів (курс розміщений в Інтернеті), зацікавлення сюжетом художнього фільму, який використаний для побудови навчального курсу.

У програмній оболонці курсу міститься «чат». Це поштовий сервіс, який дозволяє листуватися всім учасникам навчального процесу (слухачам, викладачам, методистам). У навчальному процесі він використовувався слухачами для обговорення матеріалів електронного курсу і для консультацій з викладачем. На рис. 6 показана кількість зафіксованих в оболонці курсу комунікацій між слухачами експериментальної групи протягом одного місяця.

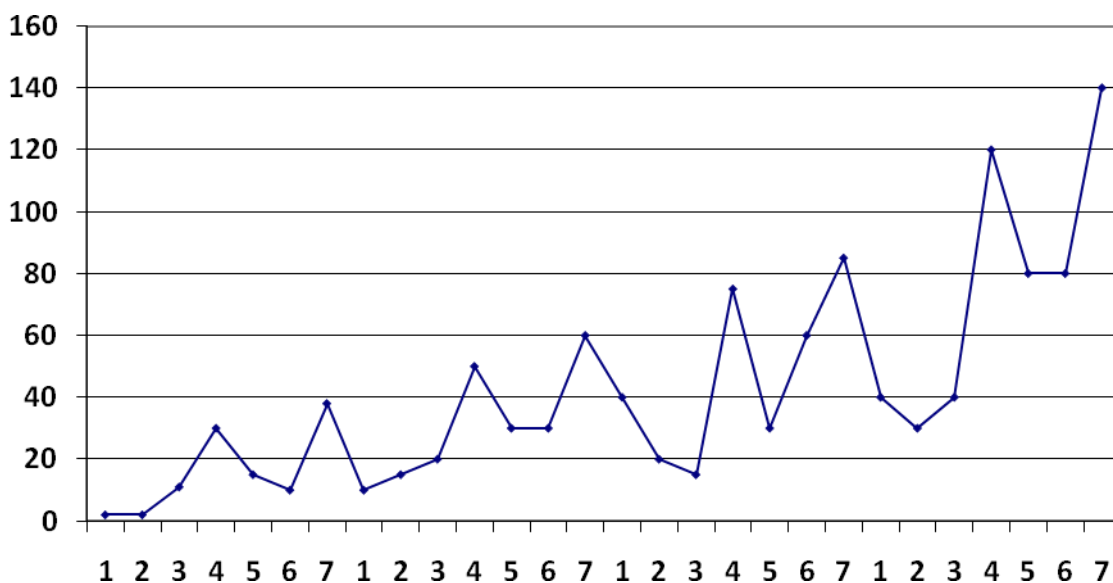

Рис.6. Щоденна кількість комунікацій, які зафіксовані в електронному курсі, між слухачами експериментальної групи протягом 4 тижнів

На графіку видно, що в окремі дні місяця активність спілкування зростала. Щоб зрозуміти, з чим це пов'язано, достатньо подивитися на робочу програму з навчальної дисципліни. Згідно з робочою програмою курс «Українська мова для іноземців» використовувався як навчально-методичний засіб не на всіх заняттях: першого тижня тільки одне заняття було присвячене роботі над електронним курсом у мережевій мовній лабораторії (день №3). На суботу (день №6) слухачам пропонувалося домашнє завдання – урок з електронного курсу, що містився в Інтернеті. Саме робота над навчальним матеріалом курсу спонукала слухачів до активного спілкування.

Таким чином, зростання позааудиторного спілкування між учасниками навчального процесу з питань навчального характеру, збільшення часу перебування в україномовному середовищі свідчать про ефективність

інфокомунікаційних технологій у формуванні нової культурної свідомості іноземців, або вторинної мовної особистості. Зануренню іноземця у український мовно-соціальний контекст сприяє те, що аудіовізуальний інтернет-адаптований електронний курс «Українська мова для іноземців» побудований на основі українських кінофільмів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Караулов Ю. Н. Русская языковая личность и задачи ее изучения / Ю. Н. Караулов // Язык и личность. – М. : Наука, 1989. – С.3–8.
2. Варзацька Л. Міжпредметна інтеграція в системі особистісно зорієнтованої мовної освіти / Л. Варзацька // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 7. – С. 6–12.
3. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
4. Пентилюк М. Формування мовної особистості учня — важлива проблема сучасної лінгводидактики / М. Пентилюк // Проблеми формування мовної особистості учнів середніх загальноосвітніх закладів : зб. наук. праць. – Рівне : РЕГІ, 2006. – С. 29–34.
5. Мацько Л. І. Матимемо те, що зробимо / Л. І. Мацько // Дивослово. – 2001. – № 9. – С. 2–6.
6. Мова як іноземна: проблеми сертифікації за європейськими стандартами // Матеріали Міжнародної наукової конференції. Львів 23-24 квітня 2009 року (за ред. О.Антонів, А.Кравчук, І. Тамбор). – Львів : Українська академія друкарства. – 2010. – 144 с.
7. Зимняя И. А. Психология обучения неродному языку / И. А.Зимняя. – М. : Русский язык, 1989. – 160 с.
8. Когнітивна психологія [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.effecton.ru/04.html> – Заголовок з екрана.
9. Щукин А. Н. Применение аудиовизуальных средств на занятиях по русскому языку со студентами-иностранцами / А. Н. Щукин. – М, 1979. – 211 с.
10. Иванова-Цыганова В. И. Особенности учебных кинофильмов по иностранным языкам как источник информации и их использование для обучения устной речи в языковом вузе / В. И. Иванова-Цыганова. – М. : Просвещение. – 1971. – 235 с.

В работе рассматриваются вопросы формирования вторичной языковой личности слушателей учебно-подготовительных отделений для иностранных граждан в процессе обучения украинскому языку инфокоммуникационными средствами.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, мультимедиа, интернет.

Formation issues of lateral individual of listeners of Preparation Department for Foreign Citizens during learning Ukrainian through informational and communicational tools were viewed at this publication.

Keywords: Ukrainian as foreign, multimedia, Internet.

УДК 371.32

Кучеренко І.А.

УРОК – НАЙСПРИЯТЛИВІШЕ СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ